

Čas a nepředmětnost / Subjekt a čas

Ladislav Hejdánek

jedná se o část původního dokumentu:

[2004](#)

- ♦ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 23. 5. 2004
- ♦ philosophical diary – record, Czech, origin: 23. 5. 2004

Čas a nepředmětnost / Subjekt a čas

Nepředmětné skutečnosti (výzvy etc.) „přicházejí“ z budoucnosti, aby angažovaly aktivní subjekty ke své realizaci. To znamená především dvojí: že cílem tzv. ryzích nepředmětností je ovlivnit (intervenovat) vnitrosvětne dění. To však není možné žádnou přímou cestou, nýbrž pouze přes zprostředkující aktivitu nejrůznějších subjektů. Subjekty nejnižších úrovní jsou vůči nepředmětným výzvám jen nepatrně, ne-li výjimečně vnímavé (ovšem také nemusí jít jen o úroveň vnímavosti, ale rovněž o prostředky k možnému uskutečnění). Proto se stává cílem onoho „ovlivnění“ či spíše mnohostranného „ovlivňování“ vnitrosvětneho dění pozvednutí úrovně subjektívné vnímavosti. To lze uskutečnit jen vývojově, a zprvu jen velmi pomalým vývojem. K tomu je zase zapotřebí schopnosti subjektů reagovat na sebe navzájem, zejména pak jejich schopnost „navazovat“ na to, čeho už bylo předchozím vývojem dosaženo. Proto musíme u subjektů předpokládat schopnost reagovat (lépe: odpovídat) na dvojí druh (stránku) skutečností: subjekt musí být vnímavý vůči nepředmětným výzvám, ale musí být vnímavý také vůči jiným subjektům, tj. vůči jejich předmětné stránce, event. vůči skupinám či hromadám takových „předmětů“. (Zda je možná vnímavost subjektu vůči nepředmětné stránce jiných subjektů, to musíme zatím nechat otevřeno.) Základním předpokladem obojí vnímavosti je ovšem to, že subjekt vykonává své vlastní bytí, a k tomu potřebuje čas, zejména svou vlastní budoucnost. Výkon vlastní bytí se uskutečňuje na základě plynutí času, ale ne ve smyslu všeobecném, nýbrž na základě plynutí určitého času, tj. času určitého subjektu, který je „vyzván“ k tomu, aby byl, jakož i k tomu, aby sám sebe přesáhl v akcích, kterých je schopen navíc vedle onoho zmíněného „sebe-výkonu“. To, že subjekt vykonává své bytí, znamená, že je časově aktivní, neboli že „časuje“ (tedy má svůj čas, žije svým časem). Toto časování je aktivita, jejíž směr jde proti směru „času“, přecházejícího z budoucnosti subjektu do jeho bytosti. A protože nepředmětné skutečnosti (např. výzvy) přicházejí s časem (s proudem času), znamená aktivita subjektu výkon, jdoucí proti směru tohoto přicházejícího času. Bez tohoto výkonu se nepředmětná skutečnost nemůže realizovat (nemůže být realizována), ale naopak výkonem takové realizace je ve svém smyslu vlastně převrácena.

(Písek, 040523-2.)